

not swallowed by drinking. See पीतापीत. E. अ neg. and पीत.

2. Bahuvr. Having no drink. E. अ priv. and पीत.

II. Tatpur. The same as अपिगत, e.g. 'gone into'; e.g. *Sankara* on the *Vedānta Sūtra*: स्वाययसंपत्थोरः स्वाययः सुषुप्तम् । स्वमपीतो भवति &c. E. इ with अपि, kṛit aff. क्त. अपीतक Bahuvr. m. (-कः) The name of one of the kings of the Andhrabhṛitya dynasty; (in one of the lists; comp. *Lassen's Ind. Alterth.* vol. II. p. 934 and App. II. 2, note 16). E. अ and पीत, samās. aff. कप्.

अपीति Tatpur. f. (-तिः) ¹Hostile encounter, battle; used so in the *Rīg.*: पुरा यत्पूरस्त्रमसो अपीतेस्त्रमद्रिवः फलिंगं हेतिमस्य (*Sāyana*: = संग्रामात्). ²Union, junction, used in this sense in the *Māndūkya Upanishad*, when the म् of the word ओम् is spoken of allegorically, as combining with the अ and उ. ³Copulation; in this sense occurring in an allegorical description of the *Śatapathabr.* when thumbs and fingers, ears and eye-brows, lips and nose, teeth and tongue &c. are likened to man and wife. ⁴Final liberation; in the *Vedānta Sūtra*: तदापीतिः संसारव्यपदेशात्; *Sankara*: तत्तेज आदिभूतसुखं ओचादिकारणाश्रयभूतमापीतेरा संसार-मोक्षात्सम्यग्ज्ञाननिमित्तादवतिष्ठते. ⁵Destruction or end of the Universe; in the *Vedānta Sūtra*: अपीती तद्वत्प्रसङ्गादसम-ञ्जसम्; *Sankara*: यदि स्त्रीस्वाययवत्वाचेतनत्वपरिच्छिन्नत्वा-सुखादिधर्मकं कार्यं ब्रह्मकारणकमभ्युपगम्येत तदापीती प्रलये प्रति संसृज्यमानं कार्यं &c.; *Anupāndray*: जगदुपादानं ब्रह्मे-त्वसमञ्जसम् । यथा निम्बयोगाद्गुधं तिक्तं तद्वदपीती प्रलये स्वस्तीजगद्योगात्तज्जाड्यादिप्रसङ्गात्. [The three first mean-ings are applications of the liter. meaning 'going towards, approaching'; the two latter of the meaning 'going into' scil. of the world into Brahman, or perhaps also of the first viz. joining Brahman.] E. इ with अपि, kṛit aff. क्तिन्.

अपीनस Bahuvr. m. (-सः) (In Medicine.) A cold; considered by *Susruta* as a disease of the nose, and defined 'as a disorder produced by a derangement of air and phlegm, when the nose is obstructed, painful, very hot and wet (dirty) and the patient can neither smell nor taste, nor has an appetite, the other symptoms being the same as those of catarrh (प्रतिरयाय)'. Also पीनस. E. अपि (become अपी) and नस, ādeśa of नासिका, samās. aff. अच्; (it is difficult to imagine what *Bhānudikshita* might have thought, when he invented the following E. of पीनसः पि-न and स, from सो or सै, kṛit aff. क; पीर्नं स्वति सायति वा । यो ऽन्तर्कर्मणि वै चये वा । आतो ऽनुपेति — *Pān.* III. 2. 3. — कः).

अपीयूषा Tatpur. (?) f. (-चा) The name of a tree, the same as पीलु. Also पीयूषा. E. unknown.

अपीव्य Tatpur. (?) m. f. n. (-व्यः-व्या-व्यम्) Very beautiful. See the following. E. ?

अपीव्यदर्शन Bahuvr. m. f. n. (-नः-ना-नम्) Of very beautiful appearance. In the two verses of the *Bhāgav. Purāna* (1. 12. 8.): ददर्श पुरुषं .... । अङ्गुष्ठमात्रमलं स्फुरत्पुरट्मौलि-नम् । अपीव्यदर्शनं श्यामं तडिद्वाससमच्युतम् (comm. अपी० = अतिसुन्दरं दृश्यत इति दर्शनं रूपं यस्य तम्), and (3. 28. 17.) अपीव्यदर्शनं शश्वत्सर्वलोकनमस्कृतम् &c. (epithets of Viṣṇu; comm. अपी० = अतिसुन्दरं भक्तिविषयं दर्शनं यस्य), the Bombay edition reads in the text as well as in the

comm. अपीव्यदर्शनं; but the scrupulous care which distin-guishes *Bournouf's* edition of this *Purāna* leaves no doubt that his reading अपीव्य० has been adopted on account of better evidence; it is supported, too, by the quotation of the latter verse, in the valuable dictionary of *Rādhākānta-deva*. E. अपीव्य and दर्शन.

अपुंस् Tatpur. m. (-पुमान्) Neither male nor female, a eu-nuch. Comp. नपुंसक. E. अ neg. and पुंस्.

अपुंस्का Bahuvr. f. (-स्का) A woman who has no husband; e.g. in the *Bhāttik*: प्रपीतमधुका (v. l. अपीतमधुका) भृङ्गैः सुदिवेवारविन्दिनी । सत्परिमललक्ष्मीका नापुंस्कासीति मे मतिः (*Jayamangala*: अपुंस्का = अविद्यमानभर्तृका). E. अ priv. and पुंस्, samās. aff. कप्.

अपुंस्त्व n. (-त्वम्) The condition of one who is neither male nor female, of a eunuch. E. अपुंस्, taddh. aff. त्व.

अपुच्छ Bahuvr. 1. m. f. n. (-च्छः-च्छा-च्छम्) Tailless.

2. f. (-च्छा) The name of a tree (*Dalbergia sisū*); comp. शिंशपा. E. अ priv. and पुच्छ.

अपुष्य Tatpur. 1. m. f. n. (-स्यः-स्या-स्यम्) ¹Impure, bad; e.g. in the *Bhāgav. Pur.*: अदृश्यश्चिह्नस्वनकर्णशूल उलूकवारिभर्ष-यितान्तरात्मा । अपुष्यवृक्षाञ्जयते &c. (comm. येषां क्वायापि पापहेतुः । ते ऽपुष्यवृक्षाः). ²Vicious, wicked; e.g. in the *Yoga Sūtra*: मैत्रीकरुणामुदितोपेक्षाणां सुखदुःखपुष्यपुष्यविषयाणां भावनातश्चित्तप्रसादनम् (one comm. अपु० = अपुष्यवत्; an-other = अपुष्यशील).

2. n. (-स्यम्) Impurity; e.g. *Mitāksh*: अप्रकाशितात्मनो व्यभिचारात्पुरुषान्तरसंभोगसंकल्पादपुष्यं तस्यर्तो रजोदर्शने शुद्धिः. ²Viciousness, sin. E. अ neg. and पुष्य.

अपुष्यवत् m. f. n. (-वान्-वती-वत्) Vicious, wicked. Comp. अपुष्य 1. 2. E. अपुष्य, taddh. aff. मतृप्.

अपुष्यशील Bahuvr. m. f. n. (-लः-ला-लम्) The same as अपुष्य 1. 2. E. अपुष्य and शील.

अपुत्र I. Tatpur. m. (-त्रः) One who is not a son. E. अ neg. and पुत्र.

II. Bahuvr. m. f. (-त्रः-त्रा) Sonless; one who has either had no son or lost his (her) son or sons (अपुत्रो ऽजातपुत्रो मृत-पुत्रो वा) and is legally held to adopt one (*Atri*: अपुत्रेणैव कर्तव्यः पुत्रप्रतिनिधिः सदा । पिण्डोदकक्रियाहेतोर्यस्यात्तत्त्वा-त्मयत्नतः). *Manu* uses the term also impliedly of a man who has no son by a woman of the three first classes, although he may have a son by a Śūdrā woman, as re-sults from this verse: यद्यपि स्त्रान् सत्पुत्रो यद्यपुत्रो ऽपि वा भवेत् । नाधिकं दशमाह्व्याच्छूद्रापुत्राय धर्मतः (and *Vri-haspati* employs in a similar manner the term अनपत्य, viz. अनपत्यस्य शुश्रूषुर्गुणवाञ्छूद्रयोनिजः । लभेताजीवनं शेषं सपि-ण्डाः समवाप्नुयुः); when *Jīmūtavāhana* moreover observes that the son of a Śūdrā in this verse applies to the legiti-mate son, the Pārasava (q. v.) being the son of a Brāhmana by a Śūdrā not wedded to him (यच्चाह मनुः । यं ब्राह्मणस्य शूद्रायां &c. *Manu* 9. 178. । तदपरिणीतशूद्रासुताभिप्रायम्; contrary to *Kullūka* who defines him as परिणीतायामेव शूद्रायां ब्राह्मणः कामाद्यं पुत्रं जनयेत् &c.). — A wife who has no son must be approached for the sake of getting one by her brother-in-law or by one of her relatives of the Sapiṇḍa class. — Although *Likhita* places a man who has no son in the same category with an impious man, a usurer